

PM 2010:148 RII (Dnr 309-1572/2009)

Städskampanj

Skrivelse från Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelse från Rådet till skydd för Stockholms skönhet om ”Städskampanj” anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Rådet till skydd för Stockholms skönhet, Skönhetsrådet, föreslår i en skrivelse den 4 maj 2009 att kommunstyrelsen ska initiera ytterligare kampanjer mot nedskräpningen i staden. I skrivelsen påpekas att det verkar som allt färre av stadens invånare anser sig behöva ta ansvar för ”sitt” skräp och att de senare åren verkar problemen ha eskalerat trots att insatserna från stadens sida ökat.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafik- och renhållningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stad har en hög ambition för ett rent och snyggt Stockholm.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att förändrade attityder och förändrade vanor är en starkt bidragande faktor till en ökad nedskräpning.

Mina synpunkter

Jag välkomnar Skönhetsrådets engagemang för ett rent och vackert Stockholm. Vikten av en ren och vacker stad har under den gångna mandatperioden lyfts fram i stadens budgetar. Under 2010 utökades den satsning som gjordes 2009 på standardhöjande åtgärder i stadens gatumiljö med ytterligare 20 miljoner kronor. Antalet Stockholmsvärdar har utökats och stora resurser har satsas för att lyfta stadsmiljön inom ramen för Järvalyftet och Söderortsvisionen. Detta framgångsrika arbete kommer staden fortsätta med under kommande mandatperiod. Ett arbete som Skönhetsrådet givetvis är välkommet att delta i.

Jag instämmer med Skönhetsrådet avseende behovet av attitydpåverkande insatser för att komma tillrätta med nedskräpningen. Medborgarundersökningen för 2009 visar dock på en mycket positiv utveckling under senare år när det gäller stockholmarnas upplevelse av, och ansvaret för stadsmiljön. Hela 86 procent av stockholmarna upplever sin stadsmiljö som fin att bo och leva i och endast 9 procent anser att

stadens städning är främsta skälet till nedskräpningen. Varannan stockholmare anser att nedskräpningen beror på de enskildas beteende och attityder.

För att förstärka ovan nämnda städinsatser genomför staden årligen flera kampanjer som syftar till att öka medborgarnas vilja att ta ansvar för nedskräpningen. Under sommaren 2009 och 2010 fick trafikkontorets kampanj ”ursäkta du glömde något” stort genomslag i mediadebatten. 2007 övertog trafikkontoret också kampanjen med skräpplockardagar i grundskolan. Sedan dess har drygt 75 000 barn deltagit i städningen av staden varje vår.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse från Rådet till skydd för Stockholms skönhet om ”Städkampanj” anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 19 november 2010

ULLA HAMILTON

Bilaga

Skrivelse angående städkampanj

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. Delvis bifalla skrivelsen
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Nedskräpningen ökar i Stockholm liksom avfallsvolymer. Nedskräpning är inte enbart en fråga om attityd, det är också en fråga om konsumtion, hur vi konsumerar varor och hur de är förpackade. Den ökande konsumtionen av snabbmat och take-away artiklar ökar avfallsmängderna och nedskräpningen. Löningen på problemet är att drastiskt skära ner på användande av förpackningar, engångsartiklar och att restauranger och lunchställen i större utsträckning serverar mat på tallrikar med bestick och glas som alla går att diska och återanvända. Staden måste ta ansvar för minskade avfallsmängder genom aktiva samtal med restaurangbranschen och matkedjorna. Informationskampanjer som på ett uppseendeväckande och lite roligt sätt synliggör att alla har ansvar för ”sitt” skräp kan vara bra men de måste följas av åtgärdsplaner för hur Stockholm kan minska de totala avfallsvolymer. Större papperskorgar är inte lösningen.

ÄRENDET

Rådet till skydd för Stockholms skönhet, Skönhetsrådet, föreslår i en skrivelse den 4 maj 2009 att kommunstyrelsen ska initiera ytterligare kampanjer mot nedskräpningen i staden. I skrivelsen påpekas att det verkar som allt färre av stadens invånare anser sig behöva ta ansvar för "sitt" skräp och att de senare åren verkar problemen ha eskalerat trots att insatserna från stadens sida ökat.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafik- och renhållningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 december 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har en hög ambition för ett rent och snyggt Stockholm. I Kommunfullmäktiges Budget 2010 för Stockholms stad med inriktning för 2011 och 2012 anges att för att Stockholm till fullo ska kunna utnyttja sin potential som den vackra huvudstaden på vatten krävs krafttag mot de inslag som förfular staden. Varje stockholmare har ett eget ansvar att hålla staden ren. För att nå målet pågår omfattande insatser inom staden så att upplevelsen av Stockholm som ren och snygg stad ska öka. I budget 2010 utökas den satsning som gjordes 2009 på standardhöjande åtgärder i stadens gatumiljö med ytterligare 20 miljoner kronor. En extra satsning om tre miljoner kronor sker på städning i city under 2010 genom att fler sommarjobb tillskapas.

Inom trafik- och renhållningsnämnden som ansvarar för bland annat städning av gator och torg samt klottersanering bedrivs ett aktivt arbete för ett renare och snyggare Stockholm. Ett kampanjarbete har sedan 2008 bedrivits i syfte att påverka Stockholmarens attityder till nedskräpning. Ett kommunikativt koncept har tagits fram för åren 2008 till 2010 och bland annat har målgruppsinriktade affischkampanjer genomförts med temat "fimpen som skräp" och "ursäkta du glömde något". För att visualisera städningen och skapa större medvetenhet kring frågor om nedskräpning har en satsning gjorts för att sysselsätta och utbilda Stockholmsvårdar som patrullstädar på stadens gator. Vidare satsar staden på fler och större papperskorgar, skräpplockardagar i skolor samt på fokusområden i samarbete med näringslivet. För att komma tillrätta med illegal affischering genomförs och planeras för sammanlagt 100 nya affischeringsanläggningar i staden.

Som stöd för att följa upp städningen så har faktiska skräpmätningar på 1 200 platser genomförts i staden i samarbete med SCB. Dessa ska utgöra grunden för bedömningen av städinsatser, kompletteringar av papperskorgar med mera. Metoden med återkommande skräpmätningar ger också underlag för jämförelser över tid.

När det gäller Stockholmarens upplevelse av stadsmiljön visar resultatet av 2009 års medborgarundersökning att hela 86 procent av de tillfrågade anser att Stockholm erbjuder en stadsmiljö som är fin att bo och leva i, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Av de tillfrågade anser nästan hälften att det är de enskilda beteendena och attityderna som är den främsta orsaken till nedskräpningen i staden. Stadsledningskontoret ser därför positivt på det arbete som pågår inom staden för att skapa en större medvetenhet och påverka attityderna mot nedskräpning.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att skrivelse (13/7) angående

de städskampanj anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 december 2009 att

överlämna och åberopa kontorets utlåtande som svar på remissen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 november 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret håller med om att nedskräpningen i staden ökar och anser att förändrade attityder och förändrade vanor är en starkt bidragande faktor till detta, vilket också bekräftas i den årliga medborgarundersökningen som staden genomför. Synen på nedskräpning skiljer sig mycket mellan olika generationer, där de unga har en mer liberal syn på såväl skadegörelse som nedskräpning. Under senare år har också stockholmarnas vanor förändrats, där förekomsten av take-away-mat ökar, och därmed också antalet förpackningar som ska omhändertas. Stockholm har också flera gratistidningar som etablerat sig under senare år och starkt bidrar till nedskräpningen. Årligen så tar staden hand om cirka 5 000 ton skräp, vilket motsvarar sex kilo per stockholmare.

När det gäller stockholmarnas upplevelse av stadsmiljön så visar stadens medborgarundersökning på en tydligt positiv utveckling. Hela 86 procent av stockholmarna upplever sin stadsmiljö som fin att bo och leva i och endast 9 procent anser att stadens städning är främsta skälet nedskräpningen. Varannan stockholmare anser att nedskräpningen beror på de enskildas beteende och attityder.

Stockholms stad rankas också högt i de internationella undersökningar som genomförts under senare år. 2008 genomförde världens största resecommunity en undersökning bland sina medlemmar. Stockholms stad placerade sig på en tredjeplats i kategorin ”renaste stad”.

Trafikkontoret har i år också genomfört den första, statistiskt säkerställda undersökningen om den faktiska nedskräpningen. Metoden som ej funnits tidigare har tagits fram av Statistiska centralbyrån och visar bland annat hur mycket skräp som finns på gator och torg, var och när skräpmängden är som störst, samt vilka skräpslag som är vanligast förekommande. Eftersom mätningen är genomförd i ytterligare sju kommuner i landet finns underlag för jämförelser. Undersökningen visar att den genomsnittliga förekomsten av skräp i staden uppgår till 3,2 skräp per 10 kvm. Drygt 60 procent av skräpet utgörs av fimpas och nedskräpningen är som högst i innerstaden och under veckosluten. Mätningen visar också att det är skräpigare i Göteborg än i Stockholm, trots huvudstadens betydande befolkningstäthet.

Nästa års skräpmätning innebär att det för första gången finns fakta på om nedskräpningen ökar eller minskar i Stockholms stad.

Trafikkontoret instämmer med Rådet till skydd för Stockholms skönhet avseende behovet av attitydpåverkande insatser för att komma tillrätta med nedskräpningen. Inom de budgetramar som finns så bedöms dock inte de traditionella marknadsytorna som de mest effektiva. Att genomföra en affischkampanj som uppmärksammas kostar miljonbelopp för en kampanjperiod av två veckor. Om kampanjbudskapet ska få betydelse ser kontoret behov av ett antal upprepningar under året, samt en långsiktighet som uppgår till flera år. En kampanj bör också följas upp av förstärkning eller omprioritering av renhållningsverksamheten.

Mot den bakgrunden har trafikkontoret valt att arbeta med att synliggöra den verksamhet som finns, exempelvis genom att bygga upp en organisation med Stockholmsvärdar som plockar skräp och möter stockholmarna ute på gator och torg under dagtid. Dessa värdar spelar en betydande funktion när det gäller att påminna och påverka stockholmarna om nedskräpningen. Kontoret anser också att upplevelsen av en ren och städad helhet i stadsmiljön

berör betydligt fler delar än enbart städning. Det kan handla om butikernas skyltning, klotter, gatumöblers skick eller gatubeläggnings standard. Kontorets bedömning är att denna helhet är viktig för upplevelsen av att staden är ren och vacker.

Trafikkontoret lägger också stor kraft på att få de marknadsaktörer som orsakar nedskräpningen att ta ett större ekonomiskt ansvar. Hamburgerkedjor har därför delfinansierat kampanjer, tobaksbranschen har bekostat en utdelning av 10 000 fickaskoppar till rökare och 2010 lanseras en modell för att komma tillrätta med den illegala affiseringen, som bygger på att evenemangsarrangörerna erbjuds, till egen finansiering, en miljövänlig och attraktiv portal för sin affisivering. När det gäller klottersanering skriver trafikkontoret avtal med externa aktörer som ej prioriterat denna verksamhet. Det mest omfattande avtalet omfattar elbolaget Fortums samtliga anläggningar.

Årligen genomför dock trafikkontoret flera kampanjer som syftar till att öka medborgarnas vilja att ta ansvar för nedskräpningen. Under sommaren 2009 fick kampanjen ”ursäkta du glömde något” stort genomslag i mediadebatten. 2007 övertog trafikkontoret också kampanjen med skräpplockardagar i grundskolan. Sedan dess har drygt 20 000 barn deltagit i storstädningen av staden varje vår, vilket ska jämföras med åren innan då mellan 2 000 och 5 000 barn deltog. Kontoret anser att denna kampanj är av stor betydelse i det attitydpåverkande arbetet. Inför skräpplockardagarna 2010 läggs därför större resurser på att lära barnen om nedskräpning, där jämförelser kring kostnader för nedskräpning och skadegörelse finns med som ett viktigt budskap till barnen. En hemsida, www.stockholm.se/skräp, där skolklasser kan tävla i kunskap om nedskräpning har byggts upp inför kampanjen.

Trafikkontoret ser också mycket positivt på att vikten av en ren och vacker stad lyfts fram i stadens budgetar. Under 2010 planeras en betydande satsning för att få fler Stockholmsvårdar. Trafikkontoret kommer under året att sysselsätta omkring 400 personer med manuella städinsatser, cirka 200 ungdomar kommer att få sommarjobb som parkvårdar och stora resurser satsas för att lyfta stadsmiljön inom ramen för Järvalyftet och Söderortsvisionen.

För att skapa attraktiva stadsmiljöer krävs ett samspel mellan olika aktörer och olika verksamhetsområden. Det gäller såväl de offentliga som privata aktörerna. Särskilt berörda är, utöver trafikkontoret, stadsdelsnämnderna som ansvarar för stadens parker och grönytor. Det krävs också att resurser finns för en bra verksamhet med att hålla staden ren och vacker, samt att stockholmarnas attityder till nedskräpningen förändras.

RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Handläggare: Monica Hector
Telefon: 08-508 29 765

2009.05.04
SR Dnr 2009-0108

STOCKHOLMS STAD Kommunstyrelsen KF/KS Kansli	
Ink.	2009-07-13
Dnr:	309-1572/2009
Till:	R II

Till Kommunstyrelsen

Ang. städkampanj

Skönhetsrådet har under våren haft kontakt med ett flertal invånare som upprörs över att Stockholm blivit alltmer skräpigt med överfulla papperskorgar, gräsmattor som ser ut som slagfält efter picnic-stunder m.m.

Rådet tillskrev flera ansvariga borgarråd redan 2002 med önskemål om insatser från stadens sida och genom projekt Stockholm Ren och Vacker har också försök gjorts med att komma tillrätta med problemen. Tyvärr tycks det som om allt färre av stadens invånare anser sig behöva ta ansvar för "sitt" skräp och de senaste åren verkar problemen därför snarare eskalerat än minskat, trots att insatserna från stadens sida ökat.

Förutom ytterligare resurser för städning önskar Skönhetsrådet att Kommunstyrelsen initierar ytterligare kampanjer mot nedskräpning. Staden har i bl.a. budgetsammanhang klargjort för medborgarna vad olika verksamheter kostar och kanske skulle motsvarande information om hur mycket skattepengar som går åt till renhållning/skadegörelse med jämförelser av vad man kunde satsa pengarna på i stället få upp intresset för frågan. Riktat man dessutom kampanjen till olika åldersgrupper med budskap som kan antas ligga i respektive grups intresse så kanske budskapet skulle nå fram bättre t.ex. "så här många träd skulle vi kunna plantera för pengarna som det kostar att städa Humlegården" eller "motsvarar kostnaderna för en skateboard-ramp". I Central park, New York, sitter stora skyltar med lite humoristiska budskap om träd, skulpturer m.m. för att uppmärksamma folk på att använda parken på ett sätt som inte skadar – kanske skulle en liknande budskap kunna användas även i Stockholm.

Stockholm som ovan
RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Hans Henrik Brummer

Martin Röry